D·N
4/8 1946

Socialism och frihet

Partistriderna har under det år som gått efter den socialdemokratiska ministärens bildande icke fått den skärpa som debatten vid anmälningsregeringens upplösning gav anledning att vänta. Detta beror väsentligen på att planhushållningsoch socialiseringskraven skjutits något i bakgrunden. Den kritik som mött dessa krav har härvid varit av betydelse. Den socialdemokratiska partiledningen har säkerligen också påverkats av det på skilda sätt klarlagda förhållandet att de folkgrupper på vilka regeringen stöder sig icke är entusiastiska för ett av staten i detalj reglerat näringsliv. Härtill kommer att det än en gång visat sig vilka utomordentliga svårigheter som möter då man skall gå från ord till handling i socialiseringsfrågan.

Men socialiseringsproblemet — för att använda denna sammanfattande beteckning — har icke därför blivit inaktuellt. Raden av utredningsbeslut om socialisering på särskilda områden är det tydligaste beviset härpå. Men än viktigare är kanske att flera socialdemokratiska ledare ständigt förklarar att partiet arbetar på en genomgripande omorganisation av samhället, på förverkligandet av de socialistiska idéerna. Liksom tidigare är man benägen att, då så anses lämpligt, föra fram det stora, från Marx härstamde perspektivet om socialismens förmåga att fralsa och lyckliggöra. Socialiseringsmystiken, som under några år syntes på väg att definitivt avvecklas, har efter det andra världskriget, liksom efter det första, fått ny kraft.

I striden mot socialismen har två tankegångar dominerat. Enligt den ena skulle en socialistisk hushållning medföra en minskning av produktionen och därför, även om fördelningen bleve jämnare, leda till en försämring av alla folkgruppers villkor. Enligt den andra är en mera utstrickt socialisering oförenlig med den politiska frihet som hör folkstyrelsen till. Socialismen hör samman med diktatur, det är den uppfattning som, till stor del på grund av de ryska erfarenheterna, dominerat den liberala kritiken under senare år.

Den som tror på dessa argument och särskilt tillmäter frihetssynpunkten en avgörande betydelse har icke anledning att på denna grund bli motståndare till alla förslag om socialisering. Inom vissa borgerliga grupper framträder en irrationell tendens att i den grad av statsdrift som redan finns i vårt land — och som till mycket ringa del tillkommit på socialdemokratiskt initiativ — se något naturligt och rent av nödvändigt, men att utan vidare avvisa varje tanke på en utvidgning av statens verksamhet. Det enda rimliga är att fördomsfritt pröva förslag på detta område under beaktande av att ett visst mått av socialisering medför risker både för produktionen och för den medborgerliga friheten. När detta "mått" föreligger är det omöjligt att på förhand ange annat än i de mest allmänna och vaga ordalag.

På socialdemokratiskt håll besvaras påståndet om den politiska frihetens oförenlighet med en mera omfattande socialisering efter skilda linjer. Stundom sägs helt enkelt att partiet håller på demokratin och därför icke kan väntas verka för en utveckling hänemot diktatur. Även om man utan vanlig reservation erkänner den svenska socialdemokratins äriiga vilja att upprätthålla den politiska friheten, kan detta resonemang icke godtas. Det går förbi själva problemet. Ty om socialisering måste medföra frihetens avveckling, hjälper det icke att socialdemokratin önskar att dess båda framtidsmål skall vara förenliga. Den refererade satsen innebär därför, utifrån den här angivna utgångspunkten, att socialdemokratin förr eller senare måste hamna i ett dilemma eller ock att partiet kommer att steg för steg genomföra en socialisering som i efterhand befinnes nödvändigtvis begränsningar i den politiska friheten. Om en stat för en politik som ofrånkomligt leder till krig, har man ingen glädje av att de styrande i god tro försäkrar att de inte önskat krig.

Många socialdemokrater vidgår att en viss grad av socialisering är farlig för den politiska friheten. "Den genomsocialiserade staten är bland annat för många kulturarbetare en tanke olustig som maran", skrev nyligen en socialdemokratisk författare, Axel Strindberg. Men Strindberg, vars goda vilja att försvara motståndarnas motiv är uppenbar, tillhör en för hela hans grupp av reflekterande socialister typisk anmärkning. De som kritiserade socialismen såsom farlig för friheten begärde, att hur långt det socialistiska skulle ge besked om hur långt socialiseringen enligt deras mening utan fara kunde drivas, men kritikerna saknade själva möjlighet att ange var denna punkt vore belägen.

Detta är ett missförstånd. Ingen begär något så orimligt som att riskzonen vid socialisering skall konkret utpekas. Vad man begär är att erkännande att en sådan riskzon finns. Om detta erkännande ges, står parterna i debatten på samma grundval, och den dogmatism som på båda hållen tenderar att göra meningsskiftet irrationellt och bittert är övervunnen.

Att detta erkännande i regel icke kan uppnås beror åtminstone delvis på att slags ideologisk efterslängning, som på ett avgörande sätt snedvrider en stor del av den socialistiska argumentationen. Man säger att friheten skulle vidmakthållas eller vidgas i samband med en total socialisering. Men härvid inflöeras man i sin förställning om ordet frihet av en synpunkt som kan ledas tillbaka till Marx, Hegel och Rousseau. Man glider mellan två skilda uppfattningar av frihetsbegreppet. Enligt den ena, som är typisk för liberalismen, består frihet legal möjlighet att empelvis hålla möten, utge tidningar, strejka. Enligt den andra föreligger friheti då folket-gemenskapen under politisk jämlikhet har ovillkorlig bestämmanderätt. Den förstnämnda uppfattningen kritiseras ofta, och med viss rätt, som formalistisk: Vad har det stora flertalet, säga det, för glädje av rätten att utge tidningar, då de inte har ekonomisk möjlighet att begagna sig av denna rätt? Men den sistnämnda uppfattningen innebär att den individuella friheten lämnas obeaktad. Icke heller i den totalsocialiserade staten kan alla utge tidningar. Tvärtom: denna rätt koncentrerna hos staten, och den oerhörda maktsamling hos staten som på detta sätt äger rum medför i realiteten även en maktkoncentration inom staten, en partiets eller byråkratins diktatur. Detta frihetsbegrepp blir därför, ur individens synpunkt, helt blottat på innehåll. Den personliga friheten ersätts av myten att allt handlande härflyter ur folket, gemenskapen, den "allmänna viljan".

Sveriges FN-ansökan skall nu snart göras,

efter vad man kan förstå av ett nätgott orakelmässigt besked i ärendet från utrikesdepartementet under förmiddagen. Det som sedan Dagens Nyheters korrespondent i New York kunnat meddela att samtliga tillfrågade stormakter förklarat sig beredda förorda svenskt medlemskap, ryssarna dock med reservationen att det svenska fallet fick behandlas i samband med andra ansökningar. På UD-språk har detta bekräftats genom det officiella uttalandet att vissa stormaktsregeringar ännu reserverar sig beträffande "modaliteterna i fråga om sambandet" mellan Sveriges och andra staters inträdesansökningar. Till detta läggs dock meddelandet att den svenska ansökan kommer "inom närmaste tid".

Det får antas betyda att den inlämnas för avgörande på FN-mötet i september. Säkerhetsrådets särskilda utskott för frågor rörande nya medlemmar har nu börjat sitt arbete, men kan enligt sina direktiv ta emot anmälningar om de kommer trettiden dagar före generalförsammlingens början. Det ger uppskov till mitten av augusti, om Sverige så vill. Emellertid är det troligt att regeringen fattat sitt beslut. Att det tagit så pass lång tid beror på inneböriden av svaren från stormakterna i säkerhetsrådet. Tydligen hade man på förhand klart utsikt från att svaren från stormakterna skulle bli antingen ja eller nej. Så lätt gick det inte, utan Sovjet, plus trogen Kina och möjligen också i viss mån Förenta staterna, meddelade att man visserligen är vänligt inställd, men inte kan binda sig på förhand i alla lägen som kan uppstå i säkerhetsrådet. Avsikten att på förhand förskäla få Sveriges ansökan friktoppad från eventuella stormaktsmanövrer i rådet, där bifall åt en stat kunde ställas som krav för bifall åt en annan, har sålunda inte helt kunnat genomföras. Men sedan regeringen funderat på saken och bort utrikesnämnden har man säkerligen ansett att ansökan kan göras utan större risk för komplikationer.

PRESSGRANNAR

Det judiska folkets hemlöshet kan endast upphöra genom att sionismens program om invandring i Palestina genomföres, häverkar lektor Hugo Valentin i en artikel i Handelstidningen (fp). Motiveringen,läter i sina huvuddrag så här:

Det är det genom årtusenden bevarade samhandet med Palestina, som givit det sionistiska uppbyggnadsarbetet dess élan. Med backan, spaden, plogen och brunnsborrningsmaskinen har den sionistiska ungdomen, som till största delen ej är "religiös" utan anhängare av moderna radikala idéer, där utfört en av världshistoriens största odlingsbedrifter. Att den lyckades trots alla förnumstiga olycksprofetior beroddde på dess övertygelse, att dess händers verk var förutsättningen för hela det judiska folkets räddning ur nöd och förnedring till fysisk och moralisk påsyntlöshet i ett av folket självt från grunden skapat samhälle med ett rikt differentierat judiskt näringsliv och kulturliv.

En lärorik kontrast — heter det vidare — är experimentet i Argentina:

Här försökte på 1820-talet en av judendomens rikaste män, baron Hirsch, att lösa judefrågan medelst storkolonisation. Den argentinska regeringen var utomordentligt välvillig . . . Och resultatet? I slutet av 1920 bodde i dessa kolonier, vilkas jord både den uppodlade och den oppodlade, mångubbelt överträffar den judiska i Palestina, inalles 40.000 personer, som voro direkt avseelsatta i jordbruksnäringarna. De tala naturligtvis ej hebreiska utan spanska och deras livsföring är argentinsk. De spela ingen roll för det judiska livet i världen, ej heller har landet under nedlankningsåren eller under kriget blivit någon asyl av betydelse för judiska flyktingar. Flykten från landsbygden pågår där för fullt. Den argentinska regeringen, som för femtio år sedan var välvilligheten själv, är nu utpräglat antisemitisk. Just nu fråga sig de argentinska judarna med största ov hur det kommer att gå dem efter Perons segar.

Öst- och Centraleuropas ända sedan mellankrigsåren förfoljda judar har, säger lektor Valentin, haft alternativen empelvis hålla möten, utge tidningar, strejka. Enligt den andra föreligger fribet då folket-gemenskapen under politisk jämlikhet har ovillkorlig bestämmanderätt. Den förstnämnda uppfattningen kritiseras ofta, och med viss rätt, som formalistisk: Vad har det stora flertalet, säga det, för glädje av rätten att utge tidningar, då de inte har ekonomisk möjlighet att begagna sig av denna rätt? Men den sistnämnda uppfattningen innebär att den individuella friheten lämnas obeaktad. Icke heller i den totalsocialiserade staten kan alla utge tidningar. Tvärtom: denna rätt koncentrerna hos staten, och den oerhörda maktsamling hos staten som på detta sätt äger rum medför i realiteten även en maktkoncentration inom staten, en partiets eller byråkratins diktatur. Detta frihetsbegrepp blir därför, ur individens synpunkt, helt blottat på innehåll. Den personliga friheten ersätts av myten att allt handlande härflyter ur folket, gemenskapen, den "allmänna viljan".

Sveriges FN-ansökan skall nu snart göras,

efter vad man kan förstå av ett nätgott orakelmässigt besked i ärendet från utrikesdepartementet under förmiddagen. Det som sedan Dagens Nyheters korrespondent i New York kunnat meddela att samtliga tillfrågade stormakter förklarat sig beredda förorda svenskt medlemskap, ryssarna dock med reservationen att det svenska fallet fick behandlas i samband med andra ansökningar. På UD-språk har detta bekräftats genom det officiella uttalandet att vissa stormaktsregeringar ännu reserverar sig beträffande "modaliteterna i fråga om sambandet" mellan Sveriges och andra staters inträdesansökningar. Till detta läggs dock meddelandet att den svenska ansökan kommer "inom närmaste tid".

Det får antas betyda att den inlämnas för avgörande på FN-mötet i september. Säkerhetsrådets särskilda utskott för frågor rörande nya medlemmar har nu börjat sitt arbete, men kan enligt sina direktiv ta emot anmälningar om de kommer trettiden dagar före generalförsammlingens början. Det ger uppskov till mitten av augusti, om Sverige så vill. Emellertid är det troligt att regeringen fattat sitt beslut. Att det tagit så pass lång tid beror på inneböriden av svaren från stormakterna i säkerhetsrådet. Tydligen hade man på förhand klart utsikt från att svaren från stormakterna skulle bli antingen ja eller nej. Så lätt gick det inte, utan Sovjet, plus trogen Kina och möjligen också i viss mån Förenta staterna, meddelade att man visserligen är vänligt inställd, men inte kan binda sig på förhand i alla lägen som kan uppstå i säkerhetsrådet. Avsikten att på förhand förskäla få Sveriges ansökan friktoppad från eventuella stormaktsmanövrer i rådet, där bifall åt en stat kunde ställas som krav för bifall åt en annan, har sålunda inte helt kunnat genomföras. Men sedan regeringen funderat på saken och bort utrikesnämnden har man säkerligen ansett att ansökan kan göras utan större risk för komplikationer.

PRESSGRANNAR

Det judiska folkets hemlöshet kan endast upphöra genom att sionismens program om invandring i Palestina genomföres, häverkar lektor Hugo Valentin i en artikel i Handelstidningen (fp). Motiveringen,läter i sina huvuddrag så här:

Det är det genom årtusenden bevarade samhandet med Palestina, som givit det sionistiska uppbyggnadsarbetet dess élan. Med backan, spaden, plogen och brunnsborrningsmaskinen har den sionistiska ungdomen, som till största delen ej är "religiös" utan anhängare av moderna radikala idéer, där utfört en av världshistoriens största odlingsbedrifter. Att den lyckades trots alla förnumstiga olyckprofetior berodde på dess övertygelse, att dess händers verk var förutsättningen för hela det judiska folkets räddning ur nöd och förnedring till fysisk och moralisk påsyntlöshet i ett av

Det är i denna inställning som den personlighetsuppliösande tron på staten har sin bästa jordmån:

Inom demokratierna är det därför en angelägenhet av första ordningen att se upp med de företeelser och strömningar och de partier, som strävar efter att överflytta den enskildes ansvar på staten. Det medborgerliga i form av en obetingad lojalitet överlåter sig något mindre problematiskt åt partiet, ledaren eller den politik, de förvärvar, där undermineras också grunden för det rättssamhälle, utan vars upprätthållande ingen demokrati kan bestå. Där segrar för eller senare det brutala våldet. Var vägen slutar har de anklagade i Nürnberg visat oss.

En demokratisk stat kan inte låta sig tvingas av en liten yrkesgrupp, förklarar Landsorganisationens organ Fackföreningsrörelsen på tal om läkaraktionen mot Karolinska institutet och Serafimerlasarettet:

Den konflikt som här upprullas är inte handlagd på ett lyckligt sätt ur fackligt synpunkt. För vanliga medborgare framstår det som en sjukvilsstrejk, riktad att mot ett i vanlig ordning fattat parlamentariskt beslut.

Ur taktisk synpunkt befinner sig Läkarföreningen sålunda i en återvändsgränd. Förbundet kan ju inte gärna vänta sig att samhället skall vika undan och ta konsekvenserna av att 118 läkare styr riksdagen.

När lagen om arbetsdomstol beslutades av riksdagen för snart 20 år sedan, vände sig arbetarnas fackliga organisationer med stort eftertryck emot denna nyhet. Men man gick inte i konflikt mot det parlamentariskt fattade riksdagsbeslutet.

För övrigt skulle det inte misskroderiets läkarna om de inge intryck av att arbetarnas fackliga organisationer vid konflikter inom exempelvis jordbruket undantar sådant arbete med värden av levande varelser, som inte kan uppskjutas.

Jordbruksarbetarna gör detta på villkor att de retroaktivt får tillämpning av den uppgörelse som kommer att träffas. När det gäller de flesta konflikter skadar inga intressen om verkanheten lägger nere någon tid. Men — framhåller den eliterade tidskriften — en blindtarmsinfarkt kan inte vänta på behandling medan läkarna strejkar.

OFFICIELLT

Krigsmaterielverket. Krigsmaterielverket har förordnat I. K. Andersson att skriftväxla i löneangel. Ep 2 vid verkets administrativa byrå.

Högskolorna. Skolöverstyrelsen har inte haft något att erinra, mot att lektor Gunnar Carlsson vid Norra latin i Stockholm förordnas att under nästa läsår uppehålla Viktor Rydbergs-professuren. I klassisk språkvetenskap vid Stockholms högskola.

Läroverken. Skolöverstyrelsen har utfärdat följande nya förordnanden vid allmänna läroverken:

vid filiskläroverket på norr i Stockholm till extra lärare i kvinnlig slöjd handarbetslärarinnan Elsa Hellmesse:

Norra latin, Stockholm: till e. adjunkt Nina Billing;

Kungsholms läroverk, Stockholm: till timlärare i slöjd teckningslärarna O. Sandgren och A. W. Karlander;

Gotgr real, Stockholm.: " till e. adjunkt Maria Kindahl samt till e. o. lärare i teckning R. E. Lindström;

Norra real, Stockholm: till e. lärare i gymnastik Bengt Ericson;

Nya elementar, Stockholm: till timlärare för, dr A. de Roubetz;

läroverket, i Boden: till e. adjunkten K. E. Johansson och Lisa Fränner;

Eslöv: till e. adjunkter B. C. G. Casselén, S. G. Berglund och Barbro Rosengren samt till e. lärare i hushållsgrenmål Gerda Grönvall.

Falun: till e. adjunkt Ingeer Beldvik;

Hvitfeldska läroverket i Göteborg: till e. adjunkter L. Zetterström, O. Ottenholm, E. Dahlén och C. L. Johansson, till e. o. teckningslärarna G. A. Larsson och till e. o. gymnastiklärare A. O. Hultén;

läroverket i Haparanda: till bitr. lärare Mary-Britt Gustafsson;

i Härnösand: till e. lärare i teckning E. A. Segerberg, och till bitr. lärare i slöjd A. V. Godin;

Jönköping: till e. lärare i teckning K. Palmqvist och i gymnastik Ruth Dahlström;

Karlskrona: till e. lärare i teckning S. G. Schönbeck och i gymnastik K. E. Franklin;

Karlstad: till e. adjunkter S. E. L. Bylsson, Sten Lidén, Artur Ömon och Pehr Erlund, till e. lärare i teckning E. R. Berge och i gymnastik K. A. F. Jönsson samt till e. slöjdlärare F. A. Falk;

Kristianstad: till e. lärare i manlig slöjd N. B. Helliquist;

Lidingö: till e. o. adjunkt H. O. Lillieblom;

Ludvika: till e. adjunkt Kj. A. Kampe;

Lysekil: till e. teckningslärare G. Nordin;

läroverket i Malmö: till e. lärare i hushållsgrömål G. Reuterswärd-Jakobeson och till timlärare i gymnastik Karin Kolind;

läroverket i Motala: till e. adjunkt Ruth Ekbström;

i Norrköping: till bitr. slöjdlärare H Andersson;

Nyköping: till e. lärare i teckning C. E. R. Almqvist;

Skellefteå: till e. adjunkter K. Nilsson och S. Aléx;

Skövde: till timlärare Thyra Sjöström;

Uppsala: till e. adjunkter N. O. Nilsson och Olle Olsson samt till timlärare i manlig slöjd S. A. Hagdahl;

Visby: till biträdande lärare i manlig slöjd J. Persson och i hushållsgrenmål Elsa Fahlström;

Karolinska läroverket i Örebro: till e. adjunkter A. Segelberg, A. Hedenstam och K. Ekström samt vid

läroverket i Örnsköldsvik: till e. adjunkter A. V. Lund, Anna-Greta Swärm och Karin Gavelius samt till e. ämneslärarinna Signe Rånberg.

Realskolorna. Skolöverstyrelsen har utfärdat följande nya förordnanden vid samrealskolorna:

vid skolan i Askersund till e. teckningslärare Calle Magnusson;

i Bengtsfors: till timlärare i övningsämnen skolkökslärarinnan Kerstin Tisell, musikdirektör A. Erlandson och handarbetslärarinnan Vera Lorentzon samt till e. lärare i läroämnen Astrid Nilsson;

Enköping: till e. o. lärare i kvinnlig slöjd Astrid Swedberg, till timlärare i slöjd Ester Ekberg och till bitr. lärare i manlig slöjd S. Öhlin;

Falkenberg: till e. musiklärare U. Sandgren;

Gudmundrå: till bitr. lärare i kvinnlig slöjd Ruth Berg samt till e. lärare i musik S. Söderström och i slöjd för gossar K. Molander;

Hallsberg: till e. adjunkt Karl Nordstrand;

Hedemora: till e. adjunkt F. O. Beckman;

Hudiksvalla: till timlärare i läroämnen Elsa Ljungström samt till e. lärare i musik Mary Odman och i kvinnlig slöjd Hilma Strutz;

Höganäs: till e. o. lärare i kvinnlig slöjd Göta Lillendahl;

Härby: till e. lärare i musik N. Thornman och till bitr. lärare i hushållsgrenmål Karin M. Nilsson;

Karlskoga: till timlärare Ulla Nissen samt till e. lärare i musik V. Johansson, i gymnastik Märta Wilson och i kvinnlig slöjd Nanna-Lisa Ohlsson;

Katrineholm: till e. lärare i kvinnlig slöjd Britt-Stina Jakobsson och till timlärare i manlig slöjd A. Fern;

Kiruna: till e. o. adjunkt Elsa Kinnman, till e. o. lärare i musik Simon Holmberg och i teckning Ingegerd Edlundson, till e. lärare i kvinnlig slöjd Sigrid Jonasson, samt till timlärare i manlig slöjd K. A. Almgren och O. E. Nyström;

Klippan: till timlärare å kvinnlig slöjd Signe Pearson;

Köping: till e. adjunkt R. Bengtsson, till e. lärare i teckning Kerstin Högbom, i hushållsgrenmål Greta Ståhlbo och i gymnastik Ingrid Kristiansson samt till bitr. lärare i musik T. Nilsson;

Laholm: till e. lärare i gymnastik Elsa Carlborg;

Lekamot: till e. ämneslärarinna Ulla Krogh;

Lidköping: till e. o. ämneslärarinna Nimsi Hagberg;

Malmberget: till bitr. lärare i musik M. Pedersen;

Mariestad: till e. adjunkt V. J. D. Jonasson, samt till timlärare i teckning M. Wardell och i musik G. Persson;

Mjölby: till timlärare i läroämnen B. Brunsvik och till timlärare i övningsämnen musikdirektör H. Sjöblom, slöjdlärarinnan Sigrid Netz, skolkökslärarinnan Anna Bringén och folkskollärare N. G. Strandler;

Mönsterås: till e. lärare i teckning och timlärare i kvinnlig slöjd Maria Hjelm;

Piteå: till e. adjunkt Marit Palmqvist, till e. lärare i musik S. R. Norberg, till e. lärare i teckning O. Rikardson och till bitr. lärare i hushållsgrenmål Hanna Lundblad;

Ronneby: till timlärare i läroämnen Sven Lindholm;

Simrishamn: till e. adjunkt Lars Reswall och till e. lärare i musik Birger Johansson;

Spånga: till e. adjunkt P. O. Grande;

Enskede: till e. adjunkter F. Fihlstrand, A. Åhrshamaus, Karin Haglund och B. Dahlin samt till timlärare i läroämnen Tyra Lindén;

Ängby: till e. lärare i kvinnlig slöjd Stina Håkansson, i slöjd för gossar O. Lindander och i musik P. M. Eriksson;

Stockund: till timlärare i teckning K. S. A. Svennås;

Sundbyberg: till e. o. lärare i gymnastik Anna-Lisa Jedin och i musik T. Liwendahl;

Svedala: till timlärare i läroämnen kyrkoherde G. B. Åström;

Söderhamn: till e. o. lärare i kvinnlig slöjd Signe Sohlén, till e. lärare i hushållsgrenmål Thyra Tenstam och till bitr. slöjdlärare S. Erberth;

Södertörn: till e. lärare i gymnastik Arne Jacobson, i musik Gunnar Löwegren, i kvinnlig slöjd Astrid Lundblad och i hushållsgrenmål Kerstin Söderberg;

Tidaholm: till e. lärare i gymnastik Stina Svensson;

Tomelilla: till bitr. lärare i hushållsgrenmål Gudrun Fräning;

Tranås: till timlärare i slöjd H. Corne och i hushållsgrenmål Helga Björnberg;

Vadstena: till timlärare i musik C. D. Wirsén, i kvinnlig slöjd Brita Junger och manlig slöjd H. Elman;

Vaxholm: till timlärare i musikdirektören Kerstin Eberstål;

Vänersborg: till e. gymnastiklärare Greta Nilson, och till timlärare i manlig slöjd K. J. Andersson;

Åmål: till e. lärare i hushållsgrenmål Gunhild Dunström och i manlig slöjd Fritz Persson samt vid skolan i

Åstorp till e. adjunkt N. B. Grunditz, till e. vaxbolärare har för kommande läsår förordnats:

vid Katarina realskola i Stockholm till e. o. lärare i teckning R. E. Lindström;

Vasa realskola i Stockholm: till e. lärare i teckning A. Karlstedt, till timlärare i gymnastik T. G. E. Ringquist samt till e. o. lärare i gymnastik D. J. T. Åkerberg samt vid Malmö realskola till biträdande lärare J. Y. Ohlsson.

Folkskoleseminarierna. Rektorstjänsten vid folkskoleseminariet i Jönköping samt dess e. o. docent C. A. Attman, Göteborg, samt lektorerna S. Thore, Härnösand, och Gustaeh och A. B. E. Boström, Kristianstad.

Högre folkskolorna. Till extra lärare vid högre folkskolan i Vingåker har utsetts fil. kand. Olof Gunnarsson, Katrineholm, som även föreslås till skolan rektor.

Folkskolorna. Slöjdläraren vid folkskoleseminariet i Uppsala Alvar Bergman har förordnats att under stundande läsår uppehålla slöjdinspektörstjänsten vid Göteborgs folkskoldirektion, distriktsläkarkarljärster i Arvidsjaur, Karungi, Hortlax och Rokmål, skolsjuksköterskestjänsten vid samrealskolan i Arboga, en befattning som e. o. andre kanslisekreterare i jordbruksdepartementet, kommunisterkänsten i Malmö Karoli församlings pastorat, lektorstjänster vid högre allmänna läroverket i Jönköping, vid högre allmänna läroverket för flickor på Norrmalm i Stockholm och vid högre allmänna läroverket i Östermalm, en ordi. assistentbefattning, en förste och två biträdande länsskogvaktarbefattningar och en

Franska staten gillar testning

— Det första intrycket man får av en studieresa utomlands efter kriget är hur stor förtrogenhet allmänheten har med psykotekniken — ett förhållande som inte alls har någon motsvarighet här i landet, säger förstadirektören för Stockholms högskolas psykotekniska institut, fil. lic. Valdemar Fellenius, efter en fem veckors studieresp till Schweiz, Holland, Belgien och Frankrike.

Resan har bekostats av ingenjörsvetenskapsakademiens nämnd för psykoteknik samt 1945 års trafiksäkerhetskommitté och har omfattat industri- och trafikföretag.

— Av de länder jag besökt är det förmot som här främst bör nämnas är Peugeotverken — en av Frankrikes största bilfabriker. Detta företag hade redan före kriget ett mycket förnämligt psykologiskt laboratorium, och trots att det blev lämnat med marken tre gånger under kriget, står det nu åter rustat för att bibehålla sitt företag vid placerandet av personal.

Fil. lic. V. Fellenius.

Det är nämligen inte så mycket frågan om att pröva om en person över huvud taget skall anställas, psykotekniken tar sikte på, utan vad den anställningssökande bäst passar till. Det kanske inte behöver påpekas att det är bristen på arbetskraft som främst dikterat denna inställning.

I övrigt kan man konstatera att de franska statsmakterna gjort åtskilligt för att främja den psykotekniska forskningen. Man har bl. a. inrättat ett nationellt institut med olika avdelningar för testning, tidsstudier, arbetshygien och arbetspsykologi, där både företag och enskilda kan få rådgivning vid yrkesval. Detta institut sorterar direkt under arbetsministeriet och har underavdelningar ute i landet, e. k. centrex, d'orientation professionnelle, sammanlagt 105 i hela landet.

Testning av trafikpersonal har sänkt olycksfallsfrekvensen.

Inom trafiksvenskt har psykotekniken spelat en betydande roll. I Frankrike har verksamheten på detta område stärkt intensiteras under kriget och därvid har Paris gått i spetsen. Där har man flera välutrustade laboratorier som existerat sedan 1923, och resultatet av deras arbete visas av en del siffror som jag skall be att få anföra. Undersökningen gäller 1923 till 1936. Under dessa år ökade antalet bilar 147 procent, medan olyckorna endast ökade 107 procent, trots att genomsnittshastigheten ökats med 89 procent. Detta tillskriver ledningen för trafikföretagen utexaminerade tillvägagångssätt vid uttagningen av personal.

Här i landet använder sig till exempel Stockholms spårvägar av testning, men felet är att man där låter varje enskilt företag låter en vetenskapsman utarbeta ett eget system som man sedan följer utan urskillning. Sådant duger inte. Man måste genom ständig forskning och prov av olika metoder hålla sig å jour med de oavlåtliga framsteg som onekligen göra inom denna vetenskap.

Föreningarna Norden samlas här 11 augusti

Delegerade för samtliga föreningar Norden sammanträder i år till gemensamma överläggningar på Sånga Säby den 11—13 augusti med Sveriges landtbruksförbund som värd.

Delegerademötet skall överlägga och fatta principbeslut om riktlinjerna för föreningarna Nordens arbete på grenssam front under det närmaste året. Till behandling föreligger ett stort antal frågor berörande såväl det kulturella som det ekonomiska samarbetet.

Från Sverige deltar bland andra föreningens ordförande, statsrådet Axel Gjöres, de båda vice ordförandena, generaldirektör Anders Örne och professor Bertil Ohlin, rektor Harald Elvin, folkskolinspektör Karl Stoenberg, direktör E. Bjälle, direktör T. Sjögren samt konsul Inge Ericha.

LANTMÄTARBRISTEN ÖKAR

Den sedan länge rådande bristen på examinerad arbetskraft inom lantmäteriet har blivit allt större, konstaterar lantmäteristyrelsen. Enda möjligheten att tillgodose behovet av aldan arbetskraft anser styrelsen vara en tillfällig ökning av antalet studerande vid Tekniska högskolans avdelning för lantmäteri.

kontorsbiträdesbefattning vid skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län samt en distriktsgrämatarbefattning, en befattning som skogstekniskt ledare, en förste assistentbefattning, en assistentbefattning och en befattning som biträdande länsskogvaktare hos skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län, en ord. amanuensbefattningar vid Granngärde, Gränsgärsg, samt förenade ord. folkskollärar-, organist-, kantore- och klockartjänsten i Kungs-Husby, Uppsala län, kungliv till ansökning ledige.

Hur många roterande rörelser förfras för att tugga en brödkant?

Svar: Vid 3 kg tryck 60 rörelser.

Varför äter man sin fiskfingerärt fortare än annan mat?

Svar: För att undvika att fuktinnet tränar ut.

Vet Ni hur mycket luft vingpräddar innehåller?

Svar: Sex grundeedrar åro luftblåsor.

Detta är bara en bråkdel av de intressanta saker man får veta i den unika och roliga boken

MÄNNISKAN och FÖDAN

Psykologiska synpunkter på våra näringsvanor

av H. D. Renner.

Med ett tillägg av fil. dr Ingegerd Henschen Ingvar.

"Författaren har velat göra en rolig bok. Man måste säga att han lyckats".

Perpetua i D. N.

"Intressant och lärorik. Ett närmare studium tillrådes".

Jochum i So. D.

Ring eller skriv Eder bokhandel att sända boken!

360 sid. 11:75, inb. 15:25.

NATUR och KULTUR.

SOVRUMMET på modet...

Bodafors

Signaturen för kvalitetsmöbler

Vi kunna just nu erbjuda Er en rikhaltig sortering av vackra sovrumsmöbler i björk, alm, mahogny eller lackerad i valfri färg. Gör oss en förutsebse vår stora utställning av alla slag kvalitetsmöbler till förmånliga priser.

Låt fackmannen hjälpa Er i möbelvalet!

REGERINGSGATAN 69

ENGSTRÖMS möbler

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.